

Basisbehoefte	Afstemmingsvragen bij <i>alle</i> leerlingen (Stevens, in Van Blijswijk, 2012)	Afstemmingsvragen specifiek bij hoogbegaafde leerlingen (AW-PSH, 2017)
<p>Relatie</p> <p><i>“anderen waarderen mij en willen met mij omgaan - en ik met hen”</i></p>	<p>Kinderen hebben behoefte aan relatie, zowel met hun leerkrachten als met andere kinderen. Ze willen het gevoel hebben erbij te horen, deel uit te maken van een gemeenschap. Hoewel in een gemeenschap conflicten zijn en men rekening moet houden met elkaar, voelt men zich er in principe veilig. Kinderen en volwassenen voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor een goede sfeer en als het lastig is, kan de leerling rekenen op de steun van zijn leraar. In scholen hebben volwassenen veel invloed op de kwaliteit van de relaties. Niet door op de voorgrond te treden, maar juist door vanaf de zijlijn beschikbaar te zijn. Luisteren, vertrouwen bieden, optreden als het echt nodig is, uitnodigende omstandigheden creëren, het goede voorbeeld zijn, uitdagen en ondersteunen zijn belangrijke pedagogische voorwaarden voor het ontstaan van goede relaties.</p>	<p>Ik <i>mag</i> Zijn: Ik wil graag verbonden zijn met anderen (leerkracht, ouders, kinderen). Ik ben hierbij gevoelig voor eerlijkheid, oprechte interesse en gelijkwaardigheid in contact. Als iemand niet authentiek is, dan ga ik geen relatie aan. Ik heb ontmoeting met ontwikkelingsgelijken nodig om een goed zelfbeeld te blijven ontwikkelen en behouden. Grote thema's en vraagstukken houden mij bezig en ik heb een groot rechtvaardigheidsgevoel. Als de ander mijn groot voelen en diep denken niet (h)erkent of niet begrijpt, dan voel ik me eenzaam, verdrietig of boos. Ik wil leren samenwerken en spelen met anderen - en om in het contact met de ander trouw aan mezelf te blijven</p>
<p>Competentie</p> <p><i>“ik geloof en heb plezier in mijn eigen kunnen</i></p>	<p>Kinderen willen laten zien wat zij kunnen en zichzelf als effectief ervaren. Dat vraagt uitdaging. Dat kan alleen als het onderwijs is afgestemd op de mogelijkheden en (basis)behoefte van de leerling. Niet opletten, niet meedoen, onderpresteren, niet durven, het zijn vaak tekenen van afstemmingsproblemen. Een leerkracht die de ontwikkeling van haar leerlingen serieus neemt, biedt de leerling ruimte om passende leerdoelen voor zichzelf te formuleren en voor hem haalbare resultaten te boeken. Een combinatie van hoge (en reële) verwachtingen en beschikbaarheid voor hulp en ondersteuning, zijn een goede basis voor het ontwikkelen van een gevoel van competentie.</p>	<p>Ik <i>wil</i> leren - ik heb plezier in leren; mijn plezier in leren wordt gestimuleerd door mijn passies te verbinden aan uitdagende leerdoelen en beoogde resultaten. Ik vind het prettig dat anderen met mij in gesprek gaan over wat ik wil, wat ik nodig heb en welke ideeën ik daar verder bij heb - zonder dat daarbij direct genoemd wat de beperkingen van mijn ideeën zijn of opgehouden te worden. Als dat niet lukt, dan kan ik gedemotiveerd raken; ik heb dan geen zin meer in leren.</p> <p>Ik <i>durf</i> te leren - ik geloof in mijn eigen kunnen; omdat ik (erg) hoge verwachtingen heb en de lat voor mezelf (zo) hoog leg, moet ik het goed doen - van mezelf en voor jou. Dat beklemt mij. Ik mag van mezelf leren ervaren welke gedachten en gevoelens onderdeel zijn van (normale) leerprocessen. Dit betekent dat ik mag ervaren hoe leren voelt (leerkuil; comfort-leer-paniekzone), dat ik mijn eigen overtuigingen bij leren leer kennen (van fixed naar groeimindset) en dat ik - door faalmoedig te zijn - ook frustratietolerantie kan ontwikkelen. Ik hoef dan uitdagingen niet (meer) te ontwijken en vermijden.</p>
<p>Autonomie</p> <p><i>“ik kan het zelf, hoewel niet altijd alleen”</i></p>	<p>Autonomie verwijst naar het gevoel onafhankelijk te zijn. Kinderen willen het gevoel hebben de dingen zélf te kunnen doen. Zélf kunnen beslissen, zelf keuzes maken. Dat kan alleen in een omgeving waarin de eigenheid van het kind gerespecteerd wordt. Een kind is er voor zichzelf, niet voor zijn ouders of voor de school. Kinderen hebben al jong behoefte zich te onderscheiden, hun eigen keuzes te maken. Het pedagogische antwoord hierop is het bieden van veiligheid, ruimte, begeleiding en ondersteuning soms en het waarborgen van de verbondenheid met de ander. Individuele vrijheid is belangrijk en wordt gestimuleerd, maar altijd in relatie met de ander en met behoud van diens vrijheid en jouw verantwoordelijkheid daarvoor. Autonomie verwijst altijd naar relatie.</p>	<p>Ik <i>mag</i> leren; mijn plezier in leren wordt gestimuleerd zelf keuzes te mogen maken in hoe ik mijn uitdagende leerdoelen en beoogde resultaten wil behalen. Ik word belemmerd door de ander die probeert mij te controleren en begrenzen; als iemand anders de baas speelt. Dit maakt mij soms onderdanig, maar soms ook recalcitrant of boos. Het is belangrijk dat jij mij ruimte geeft om mijn eigen keuzes te maken, mij coacht om door te zetten - zonder mij te beleren of autoritair te willen zijn. Dat geeft mij ook ruimte om vragen te stellen en hulp te vragen en gemotiveerd te blijven om te leren.</p> <p>Ik <i>kan</i> leren; doordat ik uitdagende leerdoelen (zelfstandig) wil behalen - maar niet goed weet hoe ik leren moet - kan ik gefrustreerd raken, geef ik geef snel op en/of word ik boos. Het is belangrijk dat ik vanaf het eerste moment op school voldoende wordt uitgedaagd en daardoor ook leerstrategieën, 'leerspielen' of executieve functies moet leren gebruiken om mijn gestelde doelen (zelfstandig) te kunnen bereiken. Zo kan ik leren om niet alleen op basis van mijn capaciteiten (werkgeheugen) te werken en leren om ook op de langere termijn leren om autonoom te (blijven) werken.</p>